

Посольство
Великої Британії
в Україні

Центр політико-правових
реформ

Україна після перемоги: підготовка і комунікація реформ публічної влади для реалізації “Бачення України - 2030”

9 БЕРЕЗНЯ 2023
м.КИЇВ

Захід організовано Центром політико-правових реформ в рамках Проєкту «Україна після перемоги: підготовка та комунікація реформ для реалізації «Бачення України – 2030»», що реалізується завдяки фінансовій підтримці Уряду Великої Британії. Погляди, висловлені під час обговорення можуть не збігатися з офіційною позицією Уряду Великої Британії

Загальна інформація про Проєкт

Період реалізації: вересень 2022 року - березень 2023 року

Мета : Підготовка програмних документів та законопроектів для реалізації візійного документа «Бачення України – 2030», підготовленого широкою громадською коаліцією. Поширення та обговорення напрацьованих матеріалів з громадянським суспільством, українською владою та країнами-партнерами.

Напрямки :

- Конституційна реформа
- Парламентаризм
- Реформа виконавчої влади
- Адміністративні послуги
- Судова реформа
- Реформа органів правопорядку
- Регіональний устрій та регіональна політика

Розроблено:

- Бачення цих сфер у 2030 році
- Брифи з аналізом стану справ і описом проблем
- Проєкти концепцій реформування
- Першочергові заходи

Заплановано:

- Завершення серії обговорень
- Доопрацювання проєктів документів
- Продовження адвокації результатів проєкту

Проведено:

- Обговорення в робочих групах
- Експертні обговорення
- Публічні обговорення

Конституційна реформа

Напрямки реформи

- ▶ Встановлення збалансованої та функціональної системи врядування
- ▶ Посилення парламентаризму, статусу члена Парламенту
- ▶ Встановлення реальної процедури імпічменту Президента
- ▶ Синхронізація процесу формування Уряду та підготовки його Програми діяльності; закріплення за Урядом основної функції щодо формування державної політики
- ▶ Забезпечення незалежності Конституційного Суду, Генерального прокурора
- ▶ Удосконалення адміністративно-територіального устрою, зміцнення місцевого самоврядування, впровадження регіонального самоврядування

Основні проблеми та виклики

- ▶ Декларативність соціально-економічних прав та відсутність закріплення прав нового покоління
- ▶ Розбалансування відносин в середині «владного трикутника», слабкість парламентаризму та надмірних вплив Президента на законодавчий процес
- ▶ Нереальна конституційної процедури імпічменту Президента
- ▶ Нівелювання участі Уряду у виробленні державної політики
- ▶ Збереження політичного способу призначення і звільнення Генерального прокурора
- ▶ Незавершення реформи місцевого самоврядування
- ▶ Порушення конституційної процедури при зміні Конституції

Конституційна реформа

Плани

- ▶ Проведення комплексної конституційної реформи після військової перемоги (як один з основних варіантів черех ухвалення нової редакції Конституції)
- ▶ Вікритий інклюзивний процес напрацювання комплексної конституційної реформи за основі документів політики
- ▶ Дотримання конституційної процедури, встановленої в Розділі XIII, для зміни захищених розділів
- ▶ Затвердження нової редакції Конституції на всеукраїнському референдумі з забезпеченням можливості голосування виборцям, що переховуються від війни закордоном

Парламентська реформа

Напрямки реформи

- ▶ Посилення кадрових і контрольних повноважень Парламенту
- ▶ Формування системи «сильних» комітетів
- ▶ Удосконалення положень парламентського Регламенту
- ▶ Підвищення ефективності експертно-аналітичного опрацювання законопроектів
- ▶ Удосконалення законодавчої основи статусу парламентарів

Основні проблеми та виклики

- ▶ Недосконалі механізми парламентського контролю
- ▶ Законодавчий спам, низька якість законопроектів
- ▶ Відсутність законодавчого регулювання статусу опозиції
- ▶ Низький рівень довіри громадян до парламенту, слабкий зв'язок парламентарів з виборцями
- ▶ Недосконале нормативне регулювання статусу парламентарів

Парламентська реформа

Плани

- ▶ Впровадження інституту інтерпеляції
- ▶ Вираження недовіри Прем'єр-міністру тільки за умови призначення його наступника (конструктивний вотум недовіри)
- ▶ Створення системи парламентських комітетів відомчого і функціонального характеру, забезпечення співпраці їх з міністерствами
- ▶ Запровадження колективного права законодавчої ініціативи депутатів Парламенту
- ▶ Застосування обмеженої депутатської недоторканності та вільного мандату
- ▶ Визначення засад парламентської етики

Реформа виконавчої влади

Напрямки реформи

Формування та координація державної політики

- Конституційний статус, формування, та повноваження Уряду;
- Роль міністерств у формуванні політики;
- СКМУ – центр Уряду;
- Євроінтеграція;
- Взаємодія Уряду з іншими конституційними органами;
- Залучення всіх зацікавлених сторін до процесу формування політики.

Підзвітність системи органів виконавчої влади

- Удосконалення системи ЦОБВ. Взаємодія міністерств та урядових органів;
- Урядові органи – реалізують політику;
- Контроль та адміністративний нагляд;
- Регіональний та субрегіональний рівні державного врядування;
- Взаємодія з ОМС та професійним самоврядуванням;
- Доступ до публічної інформації

Державна служба

- Вступ на державну службу (конкурси);
- Правовий статус та кар'єра державних службовців;
- Підготовка кадрів та професійний розвиток державних службовців;
- Оплата праці державних службовців;
- Дисциплінарна відповідальність та звільнення державних службовців.

Забезпечення реформи

- Політичне лідерство та координація реформи
- Законодавче забезпечення реформи
- Публічні фінанси та фінансове забезпечення реформи
- Моніторинг та оцінка реалізації реформи

Реформа виконавчої влади

Основні проблеми та виклики

- ▶ Безсистемність у проведенні реформи та формуванні політики
- ▶ Відсутність політичного та адміністративного лідерства
- ▶ Послаблена роль Уряду порівняно з Парламентом та Президентом
- ▶ Низький рівень інституційної спроможності міністерств у формуванні політики
- ▶ Слабка взаємодія Уряду з усіма стейкхолдерами
- ▶ Зміна пріоритетів викликана війною
- ▶ Неготовність системи до надзвичайних ситуацій
- ▶ Втрата кадрового потенціалу
- ▶ Зниження обсягів фінансування

Реформа виконавчої влади

Плани

- ▶ Удосконалення законодавства та узгодження законів між собою.
- ▶ Запровадження якісної системи формування та аналізу політики, а також аналізу застосування законодавства.
- ▶ Запровадження стратегічного планування – середньострокові та довгострокові плани у формуванні державної політики.
- ▶ Актуалізація євроінтеграційних завдань та побудова ефективної системи їх виконання.
- ▶ Розділення функцій між міністерствами та іншими ЦОВВ. Міністерства формують політику, а інші ЦОВВ її реалізують.
- ▶ Розвиток державної служби: удосконалення конкурсів на всі категорії посад, професійний розвитку державних службовців, сучасна система оплати праці.
- ▶ Забезпечення належного рівня фінансування та чітке фінансове планування.
- ▶ Моніторинг реалізації реформи та оперативне коригування строків та завдань.

Реформа регіонального устрою

Напрямки реформи

- ▶ Адміністративно-територіальний устрій регіонального рівня
- ▶ Європейська інтеграція та запровадження регіонального самоврядування
- ▶ Представництво держави на регіональному та субрегіональному рівнях
- ▶ Розвиток державної регіональної політики в контексті європейської інтеграції

Основні проблеми та виклики

- ▶ Влив війни на організацію регіонального рівня в Україні
- ▶ Конфлікти реформованих рівнів громад і субрегіонального рівня АТУ з нереформованим регіональним рівнем
- ▶ Незавершеність реформування територіальної організації влади
- ▶ Відсутність регіонального самоврядування в Конституції та законодавстві України
- ▶ Недостатня ефективність і прозорість державної регіональної політики

Реформа регіонального устрою

Плани

- ▶ Вивчити європейське законодавство щодо регіональної організації держав — членів ЄС
- ▶ Підготувати варіанти реформування регіонального рівня адміністративно-територіального устрою в контексті європейської інтеграції
- ▶ Підготувати концепцію запровадження в Україні регіонального самоврядування
- ▶ Запропонувати напрямки вдосконалення державної регіональної політики
- ▶ Започаткувати широке суспільне обговорення напрямків розвитку та реформування організації регіонального рівня публічної влади

Реформа адміністративних послуг

Напрямки реформи

- ▶ Доступність послуг (онлайн та офлайн)
- ▶ Інтегроване надання послуг
- ▶ Дотримання правових стандартів
- ▶ Збалансована і безпечна цифровізація

Основні проблеми та виклики

- ▶ Централізація, віддалення послуг
- ▶ Відомчі бар'єри
- ▶ Втрата персоналу та інфраструктури через війну
- ▶ Брак ресурсів / прозорості та раціональності в оплаті адмінпослуг
- ▶ Цифрові дисбаланси

Реформа адміністративних послуг

Плани

- ▶ Відновлення політики децентралізації повноважень з надання базових адмінпослуг ОМС
- ▶ Пріоритетна інтеграція базових послуг у ЦНАП. Сприяння ОМС
- ▶ Адміністративне спрощення
- ▶ Раціональний розвиток інфраструктури
- ▶ Впорядкування відносин щодо оплати адмінпослуг (ЗУ «Про адміністративний збір»)
- ▶ Впровадження ЗУ «Про адміністративну процедуру»
- ▶ Продовження цифровізації (проактивні, комплексні, безпечні послуги)

Судова реформа

Напрямки реформи

- ▶ відбір та діяльність органів суддівського врядування;
- ▶ процедури добору, оцінювання та притягнення до відповідальності суддів;
- ▶ реорганізація системи судів;
- ▶ розвиток альтернативних методів вирішення спорів;
- ▶ діджиталізація правосуддя;

Основні проблеми та виклики

- ▶ низький рівень довіри до судів з боку громадян та бізнесу;
- ▶ неефективність механізмів забезпечення підзвітності та доброчесності суддів;
- ▶ перевантаженість судів, в поєднанні з недостатнім фінансуванням та неефективним використанням коштів;
- ▶ нерозвиненість альтернативних методів вирішення спорів;

Судова реформа

Плани

- ▶ вдосконалення механізмів оцінки доброчесності та професійності кандидатів, які виявили намір стати членами ВРП, ВККС та механізмів забезпечення доброчесності членів цих органів;
- ▶ підвищення ефективності процедур добору, оцінювання та притягнення до відповідальності суддів;
- ▶ впровадження чітких та передбачуваних критеріїв доброчесності та професійної етики в системі правосуддя;
- ▶ формування незалежної та професійної служби дисциплінарних інспекторів;
- ▶ забезпечення прозорості діяльності ВРП, ВККС та процедур, які ними проводяться;
- ▶ перегляд мережі місцевих судів, створення нових судових інституцій (спеціалізованого суду для розгляду адміністративних справ);
- ▶ суд присяжних;
- ▶ розвиток альтернативних методів вирішення спорів (медіація, арбітраж, третейські суди);
- ▶ діджиталізація правосуддя (доступ суддів до реєстрів, уніфікований електронний документообіг, онлайн розгляд справ незалежно від місцезнаходження сторін та суду, «хмарні» сервіси, впровадження сучасних цифрових технологій);

Реформа органів правопорядку

Напрямки реформи

- ▶ робота з відчуттям безпеки громадян;
- ▶ впровадження підходу, орієнтованого на потреби потерпілого;
- ▶ налагодження співпраці між громадою та органами правопорядку;
- ▶ деполітизація органів правопорядку та вирішення критичних проблем їх діяльності;
- ▶ відновлення справедливості для жертв міжнародних злочинів.

Основні проблеми та виклики

- ▶ ретрибутивний підхід замість компенсаторного в широкому сенсі;
- ▶ замкненість системи на внутрішньовідомчих інтересах;
- ▶ несистемні реформи органів правопорядку останніх років;
- ▶ надмірна політизація керівництва органів правопорядку;
- ▶ необхідність значних ресурсів для довгострокової роботи з притягненням до відповідальності за міжнародні злочини.

Реформа органів правопорядку

Плани

- ▶ чітке визначення державної (публічної) політики у сфері реформи органів правопорядку та розвитку кримінальної юстиції;
- ▶ деполітизація органів правопорядку та органів прокуратури: як мінімум конкурсний порядок обрання їх керівників;
- ▶ завершення формування інфраструктури правопорядку: визначення спільних функцій, завдань та рис з метою уніфікації їхнього статусу – внесення змін до законодавства з цією метою;
- ▶ впровадження безпекових ініціатив, залучення громадськості до співпраці з поліцією, орієнтація на потреби потерпілих від порушень публічного порядку;
- ▶ розбудова інституційної спроможності національної системи правосуддя у притягненні до відповідальності за міжнародні злочини осіб, вчинених в межах збройного конфлікту росії проти України.

Якщо маєте зауваження чи пропозиції

Для ознайомлення з матеріалами відвідайте наш сайт — <https://pravo.org.ua>

Пропозиції надсилайте на електронну пошту Центру — centre@pravo.org.ua

Переглянути записи публічних обговорень — <https://www.youtube.com/user/pravocentre>

Команда Центру відкрита до комунікації!